
Deze tekst:	Gerundium: wat is het, hoe herken je het en hoe wordt het verbogen. En de manieren waarop het in een zin wordt gebruikt.
Studeo:	p. 57
Grammatica menu:	G05.13, G14.01
Niveau:	Basis

begrijpen Een gerundium is een **werkwoordsvorm** waarbij het werkwoord als **zelfstandig naamwoord** wordt gebruikt.

Voorbeeld:

werkwoord: *rennen*
verzelfstandigd: *het rennen*
voorbeeldzin: *Ik hou van rennen.*

drie eigenschappen

Leer de volgende eigenschappen.

- het komt voor in de **genitivus, dativus, accusativus** en **ablativus**; niet in de nominativus
- als een werkwoord **onderwerp** is, wordt een **infinitivus** gebruikt (en niet de nominativus van het gerundium)
- als een werkwoord **lijdend voorwerp** is, wordt ook een **infinitivus** gebruikt (en niet de accusativus het gerundium)

Voorbeelden (zie ook verderop bij verbuigen):

ars scribendi *de kunst van het schrijven*
scribendi: genitivus van het gerundium
scribere difficile est *schrijven is moeilijk*
scribere: infinitivus als onderwerp
gaudere disce! *leer je te verheugen*
gaudere als lijdend voorwerp

herkennen

- Je herkent een gerundium aan -nd-
- Dat is hetzelfde als een gerundivum
- Alleen uit het gebruik in de zin kun je afleiden of je met een gerundivum of een gerundium te maken hebt.

standaard vertaling

De standaard vertaling is “het ...”.

Voorbeeld:

werkwoord: *curro, rennen*
gerundium: *currendum, het rennen*

verbuigen

- Een gerundium is afgeleid van het **onzijdige gerundivum**.
Voorbeeld: deleo verwoesten
 delendus gerundivum van deleo,
 moetende verwoest worden
 delendum gerundium van deleo
 het verwoesten
- Het wordt verbogen volgens groep 2, onzijdig (**bellum**):
Voorbeeld: delendum gen. delendi
 dat. delendo
 acc. delendum
 abl. delendo
- Gezien de aard van een gerundium komt alleen het enkelvoud voor.

verwarring

Gerundivum of gerundium?

- Het gerundium is een verbuiging van een onzijdig gerundivum (zie boven).
- Alleen aan het gebruik in de zin kun je daarom afleiden of je een gerundivum of een gerundium hebt.
- Bedenk:
 - **gerundivum** = **bijvoeglijk** gebruikt werkwoord
 - **gerundium** = **zelfstandig** gebruikt werkwoord
- Aangezien een gerundivum bijvoeglijk wordt gebruikt, zal die vorm meestal congrueren met een zelfstandig naamwoord. Geen congruentie? Hoogstwaarschijnlijk een gerundium. Wél congruentie? Hoogstwaarschijnlijk een gerundium.

verwarring (2)
geen examenstof

Hierboven schreven we “Hoogstwaarschijnlijk”. Nu de uitzonderingen.

- Een gerundivum kan ook zelfstandig gebruikt worden¹. Dan congrueert het dus niet met een ander woord. In samenvatting S0022 wordt een voorbeeld gegeven.
- In een gerundivum van verplichting (zie samenvatting S0026) congrueert het gerundivum met het onderwerp. Als dat niet expliciet in de zin genoemd wordt, staat het gerundivum dus ook “in z’n eentje”. Zie het tweede voorbeeld in S0026: “parendum est legibus”.

¹ Dat is geen examenstof.

gebruik in de zin

Het gerundium kan op verschillende manieren en in verschillende naamvallen in de zin voorkomen. We noemen dat de gerundium constructies.

1. als een **genitivus**

Voorbeeld:

Ars **scribendi** difficilis est

De kunst van het schrijven is moeilijk.

2. als een **dativus**
(komt weinig voor)

Voorbeeld:

esse **solvendo**

(in staat) zijn om te betalen = kunnen betalen

3. als een **accusativus**
(altijd met een voorzetsel, vaak “ad”)

Voorbeeld:

Me vocas **ad scribendum**

Je roept mij op om te schrijven.

4. als een **ablativus**
(in de functie van wat we in het Nederlands een bijwoordelijke bepaling zouden noemen)

Voorbeeld:

Multa **pollicendo** persuadet.

Hij overtuigt mij door veel te vertellen.

V0001

Kan laudandus (van laudo, *prijzen*) een gerundium zijn?

V0002

Kan laudando (van laudo, *prijzen*) een gerundium zijn?

V0003

Wat is het belangrijkste verschil tussen een gerundivum en een gerundium?

V0004

In welke naamvallen komt een gerundium voor?

V0005

Geef een voorbeeld in het Nederlands van een zinnetje waar een Romein een gerundium zou gebruiken.

A0001

Nee, laudandus kan geen gerundium zijn, want een gerundium is altijd onzijdig én bestaat niet in de nominativus.

A0002

Ja, laudando kan een gerundium zijn, en dan kan het een dativus of ablativus onzijdig zijn. Een gerundium komt alleen in het onzijdig voor.

Het kan ook een gerundivum zijn, en dan weer een dativus of ablativus, maar alleen van het mannelijk of onzijdig.

A0003

Het belangrijkste verschil tussen een gerundivum en een gerundium is:

gerundivum	bijvoeglijk gebruikt werkwoord
	puer currendus = een jongen die moet rennen
gerundium	zelfstandig gebruikt werkwoord
	currendo fatigatus sum = door het rennen ben ik moe

A0004

Een gerundium komt in de genitivus (-i), dativus (-o), accusativus (-um) en ablativus (-o) voor.

In plaats van een nominativus wordt de infinitivus gebruikt.

Een gerundium komt alleen in het enkelvoud voor.

A0005

Een Nederlands voorbeeld van een zin waar in het Latijn een gerundium gebruikt zou worden is “Ik win door na te denken.”